
“ บทเพลงคือบทกวีที่มีทำนอง เกี่ยวข้องและเกี่ยวพัน
เป็นต้นทุ่นทั้งในด้านเนื้อหาและแรงบันดาลใจ ที่มีพลัง
ให้กันและกันเสมอ ”

(สลา คุณวุฒิ, อังคาร ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒)

สลา คุณวุฒิ

นักเรียนแต่งกลอนผัด
ครูบ้านนอก ครูเพลงทุ่งกลางกรุง

สลา คุณวุฒิ

นักเรียนแต่งกลอนผิด

ครูบ้านนอก ครูเพลงทุ่งกลางกรุง

หนึ่ง : ครูภาษาไทย แรงบันดาลใจของเด็กหลังห้อง

เรื่องเล่าสมัยเป็นนักเรียน หลายคนมักภูมิใจที่จะบอกว่าตนเป็น “เด็กหลังห้อง” แม้อายุหลัง เด็กคนนั้นอาจพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปเป็นคนแถวหน้าของสังคม

สลา คุณวุฒิ หรือที่ใครต่อใครเรียก ครูสลา จากการติดตามชีวิตและการทำงานแต่งเพลงลูกทุ่ง ผมมักได้ยินเขายอมรับตัวเองเคยเป็นเด็กดังว่านั้น กระทั่งเป็นเด็กที่ไม่เก่งวิชาแต่งกลอน

ทว่าจุดเปลี่ยนแบบน่ารักน่าชังของเขา เกิดขึ้นในห้องเรียนวิชาภาษาไทย เมื่อครูให้นักเรียนชั้น ม.๒ โรงเรียนปาดังวิฑูรย์ เมืองยโสธร เมื่อประมาณปี ๒๕๑๙ แต่งกลอนประกอบเพลง จดหมายเป็นหมัน ของ ขวัญชัย เพชรร้อยเอ็ด

ตอนนั้น เพลงนี้สนั่นบ้านสนั่นเมือง จดหมายเป็นหมันได้ ? จดหมายใส่ซองแล้วหายไป ? จดหมายเกี่ยวอะไรกับเพ็ญเดือนสิบสอง ? จดหมายอธิษฐานอะไรกับคืนลอยกระทง ?

“คืนวันเพ็ญ พี่แล้วเจ้า ฝ้าสาบาน”

ครูสลาพินความทรงจำนักเรียนสลา เขาแต่งหลายวรรค จำได้เพียงวรรคสุดท้าย

โดยไม่คาดฝัน ครูภาษาไทยเอ่ยปากชมนักเรียนสลาว่าแต่งกลอนดี ขณะนักเรียนสลาจะยกมือทักท้วงครูว่า ครูครับ ผมเขียนคำผิด ครูกลับล่ามรับ โดยเฉพะวรรคที่ว่า “คืนวันเพ็ญ พี่แล้วเจ้า ฝ้าสาบาน...พี่แล้วเจ้า...เป็นการใช้คำที่ให้ความหมายสวยงามมาก”

นักเรียนสลาเก็บมือที่เตรียมจะยกขึ้น หันไปส่งยิ้มให้เพื่อนด้วยหัวใจพองโต เล่าที่ไหนคนฮาที่นั่น จาก “และ” เป็น “แล้ว” เขียนผิดแท้ๆ แต่กลับพลิกชีวิตจิตใจไปหลายมุม นักเรียนสลาที่เคยกลัวๆ กลัวๆ วิชา

ภาษาไทย ได้รับแรงบันดาลใจก้าวข้ามสู่ความกล้ารักกล้าชอบภาษาไทย

ต่อมา จากชีวิต “จดหมายเป็นหมัน” และนักเรียนผู้แต่งกลอนผิดคำ กลายเป็นนักแต่งเพลงผู้ใช้ชีวิตอยู่กับภาษาไทยอย่างดีเยี่ยม เพลง *กระทง* หลงทาง ขับร้องโดย ไชยา มิตรชัย ที่ส่งชื่อในยุคแรกๆ ของครูสลา คือ แรงบันดาลใจต่อเนื่องนับแต่นั้น

วันนี้ ใครๆ ก็รู้จักครูสลา ครูเพลงลูกทุ่งยอดนิยม ภาพของเขาไม่เพียง “ปิดทองหลังพระ” เท่านั้น หากโดดเด่นขึ้นตามแรงผลงาน ทั้งต่อสายตาประชาชน และสายตาดารานักร้องในวงการบันเทิง ครูสลามีใช่เพียงครูเพลง หากเป็นครูอาชีพ ตั้งแต่ครูน้อยจนเป็นครูใหญ่ กระทั่ง...

“วันนี้ลาออกจากราชการ แต่ไม่ได้ลาออกจากความเป็นครู”

เขาเกิดเมืองอุบลฯ เรียนเมืองยโสฯ โตขึ้นกลายเป็นคนเมืองอำนาจฯ จากนักเรียนบ้านนอกยากจน ตอนเด็กชื่อ เด็กชายสลาตัน พ่อตั้งให้ตามหนังสือเรื่อง *สิงห์สลาตัน* ต่อมาก่อนเหลือเพียง “สลา” ซึ่งคำนี้ถ้าภาษาสำเนียงเขมร แปลว่า หมาก

หนังสือเล่มนี้เอง ทำให้เขาผันเป็นครู โดยเฉพาะ *ครูบ้านนอก* ประพันธ์โดย ครูคำหมาน คนใด กำกับการแสดงโดย สุรสิทธิ์ ผาธรรม หนังสือเล่มนี้เอง ทำให้เขาผันเป็นนักเขียน โดยเฉพาะ *มือที่เปื้อนซอล์* หรือ *เด็กที่ครูไม่ต้องการ* ประพันธ์โดย ครูนิมิตร ภูมิถาวร

คำว่า “ครู” ยังอยู่ในลมหายใจของเขา แม้วันนี้ **ชีวิตจะเวดล้อมด้วยคิลปิน!**

สอง : แม่ เพื่อน และ “กลุ่มวรรณกรรมลำน้ำมูล”

“...ผมคุ้นเคยกับงานเขียนประเภทรวมบทกวีอยู่บ้าง ที่ประทับใจจนต้องหยิบมาอ่านอยู่หลายฉบับก็มี *คำหยาด* ของ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ *นาฏกรรมบนลานกว้าง* ของ คมทวน คันธนู ส่วนบทกวีดีๆ ของนักเขียนท่านอื่นผมก็ได้เพียงชื่นชม แต่บางครั้งก็รู้สึกว่ามี ความยากเกินกว่าจะเข้าใจ เมื่อได้อ่าน *ลำน้ำเนจร* ...ก็บอกกับใจว่านี่คืออีกหนึ่งงานเขียนที่ต้องจดไว้ในความประทับใจ...ในช่วงวัยที่กำลังสู้ กำลังรอ กำลังท้อ ผมได้

ลำนำวเนจร พยุงไว้พอสมควร...”

ครูสลาเล่าย้อนอดีตยี่สิบกว่าปี ในคำนำ ลำนำวเนจร พิมพ์ครั้งที่ ๔ ในปี ๒๕๔๗ โดยกองทุนศิลปินครูบ้านป่า สลา คุณวุฒิ หนังสือเล่มนี้ของผม พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๒๘ เราได้พบกันในงานชุมนุมสุขุมหัวกันของกลุ่มวรรณกรรมลำนำมูล เมื่อประมาณปี ๒๕๒๙ ตอนนั้นไม่รู้ใครเป็นใครนัก แต่ต้องชะตากับครูหนุ่มคนหนึ่ง เขาบอกชอบอ่านบทกวี วันหลังผมส่งหนังสือรวมบทกวีเล่มแรกของตัวเองไปให้ ไม่คิดเลยว่าต่อมาเขาจะเผยโฉมใหม่ในนาม ครูสลา คุณวุฒิ

ชะตาชีวิตคนเรา มากด้วยจุดเปลี่ยนที่มีอาจรู้ล่วงหน้า บทเพลง บทกวี หนังสือ เพื่อนฝูง การแสวงหาทั้งสาระและไร้สาระ อาจเป็นตัวแปรหนึ่งให้เลี้ยวหนีบางสิ่ง หรือให้เดินเข้าหาบางสิ่ง เฉกเช่นชีวิตครูสลา ที่ผ่านพบจุดเปลี่ยนน่าระทึกใจในตัวเอง ทั้งที่บางทีเหมือนฉากหนังไทย

จากการติดตามเขาด้วยความชื่นชม ผู้เห็นแต่ยอดชื่อเสียงของเขา ใครเล่าจะเห็นถึงรากและลำต้นที่หยัดหยิ่งอย่างยาวนาน เรียกว่าแต่งเพลง ฟันกว่าเพลง ใช้เวลาสิบกว่าปี จากปี ๒๕๒๕ ถึงปี ๒๕๓๖ ส่งไปที่ไหนก็เงียบหายในสายลมท้องทุ่งและเมืองหลวง กระทั่งจุดเปลี่ยนมาถึง แม่ป่วยหนัก ขณะเฝ้าแม่ในโรงพยาบาล เขาคิดแต่งเพลงทิ้งทวนชุดสุดท้าย ด้วยเกิดความท้อแท้ หลังชุดนี้แล้วจะเลิกฟันเรื่องเพลง ไปฟันเรื่องอื่น ครั้นแต่งถึงเพลงที่ ๘ แม่ตายไปต่อหน้าของความฝันที่ค้างคา มันช่างกะเทินกลับไม่ได้ ไปไม่ถึง หวังยามนั้นเขาจึงเกิดลูกฮึดแต่งต่อจนครบ

คำตอบชีวิต...มิได้เงียบหายไปสายลมอีกต่อไป เขาได้รับเสียงสั่งจากบริษัทเพลง ได้แสงสว่างจากความสำเร็จ นั่นเอง คือจุดเริ่มต้นของดอกผลเพลง อันผลิสะพรั่งดั่งที่เราตื่นตาตื่นใจ

นาวาฝันฝ่าข้ามธารท้อแท้ ผมท่องปรัชญาในใจเสมอ “ชีวิตเปลี่ยนแปลงได้” หากฝันจริง!

พฤษภาคม ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒

“...ผมคุ้นเคยกับงานเขียนประเภทรวมบทหรืออยู่บ้าง ที่
ประทับใจจนต้องหยิบมาอ่านอยู่หลายฉบับก็มี *คำหยาด* ของ
เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ *นาฏกรรมบนลานกว้าง* ของ คมทวน
คันธนู ส่วนบทกวีดีๆ ของนักเขียนท่านอื่นผมก็ได้เพียง
ชื่นชม แต่บางครั้งก็รู้สึกว่ามีความยากเกินกว่าจะเข้าถึง
เมื่อได้อ่าน *สำนวนเนจร* ...ก็บอกกับใจว่านี่คืออีกหนึ่งงาน
เขียนที่ต้องจดไว้ในความประทับใจ...ในช่วงวัยที่กำลังสู้
กำลังรอ กำลังท้อ ผมได้ *สำนวนเนจร* พยุงไว้พอสมควร...”